

# שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה  
פרשת נשא  
מס' גיטין פ. פ.  
פרשת בהעלותך  
מס' גיטין פ. עד פ.

תנ"א או מן תעמי' רב"י נחוראי  
(ואו רבא אבאי לבערופתו אן ארבעת דריעות)  
מורכר רבנו שלישיא בסופו ספ' קידושין



# עלות השחר

ביום א' דשבועות

## 4:11

## סוף זמן קריש

## 8:33

# במנועיינות התאחדותנו

## י"ג ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ב"ה

ה' סיון תשס"ח

## חג השבועות

שנה י' גליון ל"א (תב"ב)

### אוצר הגנוז

זמן תפלה וקידוש בליל ראשון של חג השבועות

בס' עמק ברכה (לאביו של השלקה) מביא שקיבל מרבו מהרי"ש מלובלין שקיבל איש מפי איש מהגאון רבינו יעקב פאלאק ז"ל שבליל ראשון של חג השבועות לא יעשו "קידוש" על הכוס עד אחר צאת הכוכבים, שהרי חג השבועות הוא לאחר הספירה וכשיש ספירה אינה שבועות, וכשמקדש את כן מקבל על עצמו חג ומחוסר אותו המקצת מימי הספירה ונמצא שאין תמימות, וכי בתשו' משאת בנימין (ביחודי דינים שבסוה"ס אות ד') ובש"ת שבת יעקב (ד"ג ס"י ב"ב).

והנה מצד הסברא ה' נראה דלהליל גם תפלת ערבית אין להקדים ולהתפלל שהרי בזה מקבל עליו קדושת החג, וכי באמת חטו"ז (ריש ס' תצ"ד) דבטג השבועות מאחרין להתחיל תפלת ערבית בכניסת החג כדי שיהיה ימי הספירה תמימות, ועי' שיע' הרב (שם ס"ב) דהיינו שמתפללין לאחר צאת הכוכבים, ועשרות בין שלמה (תיקונים והוספות ס' כ) שמביא סמוכין לד' טו"ז הגיל, וכן בשו"ת פני מבין (ארח' ס' קל"ד) כ' לחזק דברי חטו"ז, והפליא על המגיא שלא הזכיר רק לענין קידוש והלא דעת המגיא (בריש ס' רע"א) דיעיקר הקידוש הוא קידוש שבתפלה ובה יוצא מרה"ת, ועשרות עמק התשובה (ס' פ"ב) בביאור דברי חטו"ז הגיל שלא להתפלל בשבועות אלא בצאת הכוכבים.

מיהו מד' המגיא והא"ר שהביאו משרת משאת בנימין שלא יקדים "לקדש", נראה מזה דהקפידא דוקא על הקידוש, ולא על התפלה, דאילו התפלה יכולין להקדים, ועי' שם במתחשק' (והיינו להתפלל בכל השנה תפלת ערבית בזמן זה אבל המדקדקין בכל השנה להתפלל אך ורק בזמן מוציא, וכן בליל שבת וי"ט גם בזה לא ישנו ופשוט).

ובעיקר ד' המשאת בנימין עשירת בני ציון (שפירא, ח"א ס' כ') שדחה דברי דמקיימים ענין תמימות על ידי מקצת היום ככולו בין בתחלתו בין בסופו (ולא בעינין מעליע' דשעות שלימות), ולפי זה אף לעשות קידוש יכול מבעוד יום, וכן חולק עליו בשו"ת דגל מחנה אפרים (הספרדי ארח' ס' ג') מור"י טעמא א' כיצד דספרד'ע בזמן הזה דרבנן לא משגיחין על תמימות, וכן דיוטר טוב להוסיף מתול על הקודש מלדקדק על תמימות, וב' מבואר במנהיגים דק"ק וורמיישא (עי' קייא) שלא דידקדק בכך ואכלו הסעודה מבעוד יום.

מסקנא דמילתא היות שרבו המקילים לענין תפלה (רק שעל כל פנים לא יקדש עד צאת הכוכבים), וגם שיש חולקים על עיקר דברי המגיא נראה שיכולין להקל בשופו להקדים להתפלל, אבל כמדומני שמהנה העולם להלפזין אף עם תפלת ערבית, ובס' קלוטי מהרי"ח ראתי עוד טעם להתפלל ליל שבועות לאחר צאת הכוכבים ודייקא, מצד קריש שזמנו לאחר צאת הכוכבים, וכיון שבליל שבועות נעדרים כל הלילה ואין קורין קריש שעל המטה יש לחוש שלא יקרא קריש בזמנו, וכי טעם זה בשו"ת התעוררות תשובה (ח"ג סוסי"י ס"ח, ועושי' בחי"ב ס' נ"ז), [וכבר הזהיר המגיא על ככה שצריך לדקדק בליל שבועות לקרות קריש אחר צאתה"כ מאחר שאיננו קריש על המטה] (ישראל והזמנים).

### מגילת רות

נראה בהקדם דברי הקדוש אור החיים (פ' תצ"ג) על מאמר רד"ל ובעמ"ס ז"ח מהד"מ שמואבית מותרת וכו' מואבי ולא מואבית, א"ל דואג אלא מעתה וכו' שאני האב דכתיב ע"ד אשר לא קדמו, דרכו של איש לקדם, ואין דרכה וכו' ה"י להם לקדם נשים לקראת נשים ח"ל. עמדתו אל תוכן ענין זה וראיתי שאין טענה על הנקבות לקדם לנשים, הגע עצמך, שירצו בלבם לקדם היכול יכלו עשות בלא רשות בעליהן, ומעתה אין טענת אשר לא קדמו אלא על הזכרים ועמד הדין עמומי ולא עמומית מואבי ולא מואבית ע"ש, והוא עי' הדלכה שאין רשות לאשה בלא דעת בעלה דבריו אלה יפיצו לנו אור להבין הטעם שלא נענשה נעמי, והוא כלפי שארז"ל (מדרש חת ובה' בשרי דל) אלמולך עשיר גדול ופרנס הדור ה' יצא מא"י לחור"ל מפני צרות העין שהיתה עיני צרה בעיני האבאים לדחוק לקר' נעשה הדי' זה ענושו כמרתו י"ח, מהה"מ על שלא נתן מלחמו לדל להחיות העניים האומללים העטופים ברעב, הנה כי כן לא חלה עונש כזה על נעמי שהיא מותרת ועומדת שלא ליתן בלא רשות בעלה, ואונס רחמנא פטרי' - ומעתה מזה נמרצו דבריהם ז"ל שבאותו יום ששבה נעמי בתחושה הלה מואבי ולא מואבית, שהוא לכאורה כהלכתא בלא טעמא, דמה ראו על ככה לדרוש הלכה זו באותו יום דוקא, ולדבריו יתכן, כי מזה ששבה לבית לחם ולא נענשה הוא מטעם שאין רשות לאשה בלא בעלה מזה הטעם עצמו יצא כנענה משפטה דמותרת לבא בקהל, דא היא אחת היא.

הדריק' ר' שאול כמך אצל אבדי קאשר

### יחוד שם הוי' בנתינת צדקה

והנה בועז בא וגו' ויאמר לקוצרים ה' עמכם וגו'. ויש לדקדק מדוע לא אמר ה' יברככם כאשר הם השיבו לו, וי"ל והנה בספר שמות הרגל פ' דמשהו שהיו הקוצרים עסקים במתנת עניים ועי' הצדקה מתייחד ה' במי"ש האר"י הובא בנזיל קדומים ריש פרשת תרומוה, דהפרטה הוא, וי"ד, וה' אצבעות הנותן ה"א ראשונה, ופשיטת הדי' הוא וא"י, וה' אצבעות המקבל ה"א אחרונה. ח"פ ה' עמכם ע"י מעשה מצות מתנות עניים ה' עמכם עי"ש. והנה בפ' תרומוה הבאתי מהרה"ק רבי מאיר מפרמישלצאן זצ"ל דאם נתון הצדקה לאשה לא יתן המעות לידה כדי לעשות היחוד דהמרה"מ מעות לאשה מיזד לידה לא יקנה מרע כמאוח"ל (ריב"ס ס"א), אך יתן היחוד הגיל ואח"כ ימטרנו להאשה, וע"כ יען כי בתע' ראה שם את רות כאשר אמר אח"כ לה' הגנדר הנותן, ע"כ אמר להקוצרים ה' יחוד השם יקו"ק, עמכם, אתם בעצמכם תעשו היחוד מהמינון להשמאל כאשר עשה הרה"ק הגיל כידוע מהמעשה, אבל לא תעשו היחוד עם האשה לתת לידה, ויאמרו לו יברכך ה', כיון שנתת לנו עצה האין לעשות היחוד ע"כ מהיחוד השם הקדוש ית"ש בתברך.

חלק יצחק

### קבלת תורה בלי הכנה

איננו במדרש שהיו ישראל יושבים לליל קבלת התורה וערבה להם שינתם, והוצרך משה לעוררם ולהוציאם בעל כרחם, הובא בספרים הקדושים ליישב דברי המדרש, ונאחזנו בשפלותו אמרנו, כי "בעל כרחך" - הוא שלא מדעתו, וכאשר ישראל הכינו את עצמם בששה שבועות הספירה, ומה גם אחר ראש חודש שקרב לפני ה' סני' יחדו לבם כאחד, היה יכול לעלות על דעת איוה מישאל שהינין עצמו לקבלת התורה כאילו, וזה הוא עבודתו דמי מקח התורה, ואת הראה להם הקב"ה שכל עבודת האדם והתבונה הוא אין, ובלעדי עורתו אין עורה, וישנו וערבה להם שנתם, ונתבטל כל הכנתם. והו' "ויצא משה את העם", בעל כרחם, שלא מדעתם והכנתם, רק קבלו התורה חנם בלא שום הכנה שלהם, למען יראו וידעו כי רק מתנת חנם הוא, וכן מתעורר האור זה הנו"ד, שבאשר נדע שאנחנו מצידינו לא נוכל להכין עצמינו ולא היה לנו שום הכנה, אף על פי כן נוכח לקבלת התורה.

שםח ישראל

### עיקר הלימוד לקנות מדות טובות

עצרת יש לה תשלומין כל שבעה (תנועה ט',) אמר צדיק אחד לפרש המשנה (אבות סופ"ק): בן בג בג אמר הפך בה והפך בה - שיש אדם כזה שיהגה יומם ולילה בתורה ויהפך בה וחוזר ויהפך בה, "דכולא בה" - דלא ימוש ספר התורה מפיו, "ובה תהיו שכי' ובלה בה ומנה לא תוע" - ודואי אין למעלה מהדיבורות בתורה כזה ואע"פ יוכל להיות, "שאיין לך מדה טובה הימנה", שלא קנה על ידי התורה אפילו מדה טובה אחת. לכן עיקר הלימוד התורה היא לקבל מדות טובות מהתורה שלומד. והו' ענין שד"ך ארץ קדמה לתורה, דכונת הלימוד התורה יהיה לקנות מדות ישרות ונכוחות. והו' שאמרו: "עצרת יש לה תשלומין כל שבעה", על ידי קבלת התורה מעצרת, עי"ש יש ביכלתו להשלים עצמו בכל השבע מדות הקדושות, עי"ש דעת התורה המורה דרך איך להיות שלם במדות הטובות הקדושות.

מאריך של ישראל

### קבלת התורה עתה ממש

ועתה אם שמוע תשמעו בקולי, והייתם לי סגולה. אפ"ל עי"פ דברי סה"ק עבודת ישראל עה"פ עד ממחרת השבת השביעית וגו' וול"ק ר"ל בשלא אע"ש תשובה ולא העיר א"ע תיפק בתחלת ספירת העומר אל יאמר שאין לי עוד תקנה אלא עד ממחרת השבת השביעית תספרו ר"ל כל זמן שיש אפילו יום אחד מהספירה תספרו ר"ל תוכל להאיר ביום זה כל החמשים יום ע"י תשובה וכו' בעל"ה. והנה בורא שישאל הוא מיקיימן כולם שמוע מצות ספירת העומר לתכלית זה לתקן עצמם לקבלת התורה לזאת אמר להם הקב"ה עבשו במית' ונתנה" אם שמוע תשמעו בקולי אפילו אם עד עכשו בכל ימי הספירה לא עשיתם כלום רק עתה תשמעו בקולי ג"כ והייתם לי סגולה מכל העמים.

דברי יואל

### לימוד תורה באשמורת הבוקר

אפ"ל טעם שניתנה תורה באשמורת הבוקר. הנה איתא בגמרא (תנועה ז') אור ריש לקיש, כל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושיך עליו חוט של חסד ביום, שאמרו (תרומוה ט' ט) יומם יצוה ה' חסדו, ומה טעם משום ובלילה שירה עמי. וי"ל בכונת הדברים על פי מה שדרשו חז"ל (כתובות מז') ונשמרת מכל דבר רע (יברס' כג ט), אל ירהור אדם ביום איוה לידו טומאה בלילה. וידוע כי עסק התורה היא העצה להשיגה להשיג על האדם שפע קודש ומחשבות קדושות, כמו שאמרו חז"ל (סוטה כ"א) שהתורה מנגא ומצלא מן החטא, וכו' כתב הרמב"ם והלפ"ת אשתו

לע"נ הרה"ח ר' נתן צבי ב"ר מרדכי ז"ל - ב' דר"ח חשוון תשס"ח - הרה"ח ר' מרדכי ב"ר יודא ז"ל - ג' סיון

האשה החשובה מרת ריזל ב"ר אפרים פישל ע"ה ויו"ח נהרגו עקד"ה א' דהג השבועות תש"ד ה"י - ולע"נ הרה"ח ר' דניאל ב"ר אבימיור ע"ה וזוגתו מרת חנה ב"ר אברהם אבא ע"ה נעקד"ה כ"ד אייר תש"ד ה"י - ולע"נ הרה"ח ר' בנימין ב"ר שרגא פיבל הלוי ע"ה וזוגתו מרת גאלדא ב"ר דוב הכהן ע"ה

## קבלת התורה בעתה ובזמנה

חסיד א' מחסידי הרה"ק אדמו"ר רבי ישכר דוב רוקח זי"ע אבדק"ק בעלזא זצוק"ל, נתקבל לרב באיזה עיר. וכאשר הגיע ימי החג שבועות כבר לא נסע לבעלזא כמו שהי' רגיל עד הנה. כי חשב בדעתו, הלא בחג השבועות הצפיפות גדולה שם עד מאד מחמת רוב הבאים שמה, ובכן מה לו לנסוע, הלא הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם. ועי"כ ישאר השתא הכא ולשבוע הבא אחרי החג, יסע גם הוא לקבל פני רבו אחרי הרגל, וכן עשה. ויהי כאשר בא לבעלזא שאלו הגה"ק, איך עבר עליכם הרגל, והוא השיב לו כדבריו, כי חשבתי דרכי שהרבה יותר טוב לפני שאקבל את פני רבינו אחרי היו"ט. כי אז הלחץ זו הדחק אין כ"כ גדולה, ויאפשר לי יותר להיות כלי ראוי לקבל תורת רבינו. וענה עי"ז הגה"ק מבעלזא, עכשיו כבר מובן לי מדוע ישנם הרבה רבנים שאינם יכולים ללמוד, דהנה בשעת מתן תורתנו, כאשר עמדו רגלי אבותינו אצל הר סיני, והי' שם המון גדול אשר סביב שנתו להר, והי' הרבה שאמרו בלבם, מה לנו לדחוק אי"ע כ"כ. הלא יותר טוב שנחכה עד יעבור זמן מתן תורתנו, וכבר לא יהי' שם צפיפות גדולה כ"כ, ואז בא נבוא גם אנחנו, וניקח לקח. וכן עשו ובאו והתיצבו בתחתית ההר, אמנם כבר לא מצאו שם כלום (אדמו"ר"י בעלז).  
שמעתי מהרב החסיד הישיש ר' שלמה ווייס ז"ל ששמע מהגאון מגאלאנטא זצ"ל שהיה אצל שולחנו הטהור של הרה"ק מבעלזא בליל שבועות וסיפר אז מהרי"ד סיפורי צדיקים, והיו שם אנשים פשוטים מאויבערלאנד ושוחחו ביניהם שאין עכשיו הזמן הראוי לספר מעשיות אלא צריכין לומר תיקון ליל שבועות, והרגיש הרה"ק בדבריהם ועמד ואמר, אין תיקון גדול מזה שמשוחחין אודות צדיקים. (תפארת משולם).

## סיפורי צדיקים תיקון גדול

שמעתי מהרב החסיד הישיש ר' שלמה ווייס ז"ל ששמע מהגאון מגאלאנטא זצ"ל שהיה אצל שולחנו הטהור של הרה"ק מבעלזא בליל שבועות וסיפר אז מהרי"ד סיפורי צדיקים, והיו שם אנשים פשוטים מאויבערלאנד ושוחחו ביניהם שאין עכשיו הזמן הראוי לספר מעשיות אלא צריכין לומר תיקון ליל שבועות, והרגיש הרה"ק בדבריהם ועמד ואמר, אין תיקון גדול מזה שמשוחחין אודות צדיקים. (תפארת משולם).

## והאר עינינו בתורתך

כ"ק אדמו"ר מסטיטשין זצ"ל, שמע מאביו הרה"ק מסטיטשין זצ"ל, ששמע מאביו הרה"ק מראזוואדוב זצ"ל, ששמע מאביו הרה"ק ר' אליעזר מדיזקוב זצ"ל, שפעם אחת בחג השבועות בשעת אמירת אהבה רבה, הלך הרה"ק מראפשיץ לכל מי שהי' אז בבית המדרש ואחז בבגדו ואמר עמו והאר עינינו בתורתך, ולא זו ממנו וככה עליו עד שהחזירו בתשובה, (ובזה הסביר כ"ק אדמו"ר מסטיטשין זצ"ל מה שאין מוצאים דברי תורה על המועדים בספרי החסידות הקודמים, כי לא אמרו דברי תורה אלא לתלמידיהם, והתלמידים באו רק לשבתות, אבל בחגים ומועדים היו מוכרחים להיות עם העולם שלהם עצמם כדי לעוררם בתשובה וכדומה, וסיפר מעשה הנ"ל לדוגמא. (שיח זקנים).

## מן ההר אל העם

הה"צ הקדוש מראדאמסק בעהמ"ח ס' תפארת שלמה זצוק"ל, הי' פ"א בקאזמיר קודם חג השבועות ורצה להיות גם חג השבועות שמה, ולא הסכים א"י"ז (הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר) זצוק"ל באמרו אליו יען כי החסידים המסתופפים בצלו משתוקקים שיבוא לביתו ויקבלו פני רבם

# מעשה רב

## סיפורי צדיקים על חג השבועות

ברגל, לכן אין להשיג ע"ע רק לנסוע לביתו להמסתופפים בצלו ללמדם אורחות חיים, והרה"ק מראדאמסק לא רצה לנסוע לביתו ואמר גם אני רוצה לקבל התורה ואיך נוסעים מן ההר סיני, אמר לו א"י"ז ז"ל, כתיב וירד משה מן ההר אל העם ופירש"י מלמד שלא הי' משה פונה לעסקיו אלא מן ההר אל העם, ולכאורה הוא תימה וכי איזה עסקים היו לו למשה רבינו הכי הי' סוחר עצים וכדו' שאמר שלא הי' פונה לעסקיו, אלא הכוונה שלא הי' פונה לעסקיו היינו לעשות הכנה לעצמו לקבלת התורה כערך דרגתו הגבוהה, רק הלך מן ההר אל העם ללמד את העם לקבלת התורה, וזאת הי' שבחו של משה רעיא מהימנא שהניח אי"ע ועשה רק הצריך לישראל עכדה"ק. (דברי ישראל, יתרו).

## שלשה קרעפליך

מנהג היה בשינאווע בחג השבועות בעת אכילת המאכלי חלב אחר הקידוש, שרבינו (הגה"ק משינאווא זי"ע) חילק מהקרעפליך לחשובי וספוני החסידים המסובין אצל השלחן, וכבר ידוע ומקובל אצל החסידים שלפי המספר של הקרעפליך שזכה המקבל, כמספר הזה היה לו בנין רבון, פעם בחג השבועות היה שם רב גדול אחר, וביקש מרבינו קרעפליך, רבינו התרעם ברוגה "המבשל קרעפליך אני, לכו אל בית התבשיל ויתנו לכם קרעפליך", פחד גדול נפל על הציבור ולא הרהיב עוד אף אחד לבקש מאומה, כעבור שעתא קלה פנה רבינו אל ר' אלי (כך ז"ל מראסלאוויץ) "אתה רוצה שלשה, נו הא לך שלושה", ואמנם זכה לראות שלשה בנים הדגולים משמשים פאר כרבי העיר בקהילות חשובות בישראל, (בכור בניו היה הגה"צ רבי אברהם שלמה כ"ץ זצ"ל אבד"ק ריסקאווא ובסוף ימיו אב"ד קהל יטב לב בבני ברק). (דברי אש)

## תענית הדיבור

פעם בבוקרו של חג השבועות, לפני התפלה כשישב הרה"ק רבי חנה מקאלאשיץ זצ"ל עם כמה מהחסידים ודיבר דברי חסידות וסיפורי צדיקים בעת שתיית הקאווע, והנה נכנס חותני הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל, ונענה הרה"ק מקאלאשיץ זי"ע ואמר: בטח אמר רבי איציקל תיקון ליל שבועות בשם כל ישראל וממילא יש לנו ג"כ חלק בזה, רבי איציקל לא השיב כלום ויצא משם, והרה"ח ר' משה גאלדקלאנג ע"ה שהיה שם העיר ושאל: הלא גם אנחנו אומרים תיקון ליל שבועות, השיב לו הרה"ק מקאלאשיץ: אבל אנחנו מפסיקים כעת בדיבור, ואילו רבי איציקל אינו מפסיק בדיבור (מתפלת ערבית של ליל שבועות עד

קדושת כתר) והוסיף: אך אני לא נולדתי להיות אלם... (דברי חנה)

## תיקון ליל שבועות

סיפר הרב החסיד מו"ה סענדר קעלער ז"ל לא"י"ז הגה"ח (רבי מרדכי אריה הלוי הורוויץ) אב"ד באנילא זצ"ל: בהיותי יושב אצל הרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנו לקבל ממנו דרכי עבודת ה', שמעתי מרבי קודם חג השבועות שהרעיש מאד על חיוב אמירת תיקון ליל שבועות, בהיותי צעיר לימים, ילדות היתה בי, ורציתי לראות אם רבינו ה"דברי חיים" אומר ג"כ התיקון בליל שבועות, מה עשיתי, בשעה שהיה הרבי בביהמ"ד לתפלת ערבית של יו"ט, נכנסתי לחדרו והתחבאתי תחת בגדים שהיו תלויים על הקיר. כשחזר הרבי לביתו אחר התפילה, נכנס לחדרו והחל באמירת תיקון ליל שבועות בהתלהבות גדולה כדרכו בקודש. לאחר שגמר לומר חמשה חומשי תורה, הרים הרבי קולו ואמר: באמת צריך לומר התיקון כולו, אלא שמחכים עלי אנשים חשובים שאננס לביהמ"ד לעשות קידוש, לפיכך נאלץ אני לסיים כאן.

הבין החסיד שהדברים מכוונים אליו, ותפעם רוחו מרוח הקודש של הרבי שהרגיש בו וידע מחשבותיו. (קובץ נחלת צבי)

## כחד מקמאי

דרכם של רבותינו הקדושים מבעלזא זי"ע, היה שבחג השבועות בעת טעימת מאכלי חלב (אשר רק יחידי סגולה הי' יכולים לבא אז לחדרם), לספר איזה עובדא והנהגה מרבותינו הראשונים כמו הרי"ף, רמב"ם, ורש"י, ר' האי גאון, ר' שרירא גאון וכדומה.

וכתב מו"ח סיפור לו ת"ח אחד שהסתופף בחג שבועות בבעלזא בצל קדשו של הרה"ק מרן רבי ישכר דוב זי"ע, שבעת סעודת החלב סיפר איזה ענינים ושיחות מהגה"ק החתם סופר זי"ע, וכאשר הרגיש הרה"ק הנ"ל שהעולם מצפים לשמוע איזה ענין מהראשונים זצ"ל כדרכו בכל שנה, אמר להם, "תדעו שהחתם סופר הוא כאחד מן הראשונים (גדול בישראל).

## עשרת הדברות

ק"י הגאון רבי יצחק אייזיק פריעדמאן אב"ד נירעדהא זצ"ל היה רגיל להסתופף הרבה בצל קדשו של הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע, ופעם כשהיו בצאנז בחג השבועות, היה שם גם הרה"ק בעל תפארת שלמה מראדאמסק זי"ע.

וסיפר ק"י שקודם קריאת התורה פנה הרה"ק התפארת שלמה לאנ"ש וחסידיו, ואמר להם "דכאשר ידוע לכם שהגה"ק מצאנז עושה תמיד תנועות משונות בידיו וברגליו, דעו שאין זה דברים פשוטים כלל, וראו איך שאני אראה אתכם בדיוק איך יעשה הגה"ק מצאנז, היינו באיזה תיבות יעשה תנועה כזו בידיו הקדושים, ובתיבה זו יעשה כזו ברגליו", וכה חישב בכל עשרת הדברות בדיוק איך יעשה הרה"ק מצאנז, וכן היה שהרה"ק מצאנז עשה בדיוק היאך שאמר התפארת שלמה מקודם. (גדול בישראל).



**בחודש השלישי** וגו' ביום הזה באו מדבר סיני וגו', ויחן שם ישראל נגד ההר, ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים וגו'. ופירש"י כה תאמר בלשון הזה וכסדר הזה, וצריך ביאור מהו ענין כסדר הזה. גם צריך ביאור מה טעם הקדים בכאן ענין יציאת מצרים.

**ב** במס' פסחים (דף קטז:) רב יוסף ביזמא דעצרתא אמר וכו' אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא. וצריך ביאור הא רב יוסף ענוותן היה, כדאייתא בגמרא (סוטה מט:): אמר ליה רב יוסף לתנא לא תתני עונה דאיכא אנא, והיאת אמר מעצמו אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא.

**ונראה** בהקדם מה שכתב א"ז וזלה"ה בייטב פנים (ומן מתן תורתנו אות ב) יש להבין הלא בכל יום אנו מבקשים ומתפללים והערב נא וכו' ואחר זה בברכת קריאת שמע ותן בלבנו בינה וכו', וכמו כן היה ראוי ונכון בעמדם נגד ההר להתפלל על זה להבין ולהשכיל הדברות היוצאים כביכול מפיו יתברך, ולא מצינו מזה מאומה, אך ביאור הענין, כי באמת התפללו על זה, והכתוב מרמז זה באומרו ויחן שם ישראל, דהיינו יחוד שם קדוש בגימטריא ח"ן שצריך לכוין קודם התפלה (סידור האידיל בפסוק ה' שפתי תפתח), וזה שאמר בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ואין יגשו אל הקודש להבין אמרי בינה מפיו יתברך, על כן אמר ויחן שם ישראל, שנחכוננו ליחוד ח"ן למען יקובל תפלתם לפניו ברוצן ותחנונים, עכ"ד.

**והואמנם** זהו תנאי להשגת התורה, כי באמת אין זה מחוקי הטבע שהאדם קרוץ מחומר ונבע מדעת יוכל להשיג עמקי כוונות וסודות התורה הקדושה הרחבה מני ים, אשר אף שרפים חיות ואופני הקודש לא זכו לקבלה, ומלאכי השרת קדושים וטהורים אינם משיגים אותה, ואין יוכל אדם להשפיל לזכות לבנה אפס מה מהתורה הקדושה שהיא כולה שמותיו של הקב"ה והיא כולה רוחני, ועל זה צריך לשפוך שיח לפני ה' החונן לאדם דעת, אבינו אב הרחמן תן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד, ובכתיבה זו פירש כ"ק מרן דו"ז וזלה"ה בדברי יואל (פ' במדבר עמוד כח) מאמרם (עירובין סה) שמעתתא בעי צלותא, הכוונה דלהבין שמעתא על בוריה ובפרט לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, בעי צלותא, צריכים להתפלל ולבקש רחמים ממי שהחכמה שלו, שיאיר עינינו להשיג האמת בתורה הקדושה, עכ"ד.

**ועל** פי זה אמרתי לפרש מה שנאמר להלן בפרשה (שמות י"ט) ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה ויחיצבו בתחתית ההר, הכוונה על פי מאמרם (ברכות ו:) אין עמידה אלא תפלה, וזה שאמר ויחיצבו, היינו שהיו עומדים"ם תחתית ההר להתפלל על השגת התורה.

וזה שאמר ויחן שם ישראל נגד ההר, וכפירוש הש"יטב לב שהתפללו וחננו מאתך דעה בינה והשכל, ועל זה ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב בלשון הזה וכסדר הזה, היינו שבכדי שיוכו לקבלת התורה והשגת חכמתה, צריך לעשות כסדר הזה להתפלל מתחילה על זה, ואז לפי תפלתו יזכה להשיג.

**אמנם** תפלת אבותינו שבאותו הדור שקבלו התורה הועיל אל על דורותיהם בלבד, אלא גם אנחנו בדרא בתרא זוכים מכח תפלתם להשגת התורה, והוא על פי מה שביאר א"ז וזלה"ה בייטב לב (פ' תולדות) מאמרם (כמדת סו) מפני מה היו אבותינו עוקרים מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים, ולכאורה קשה מדוע לא יקיים בהם (ישעיה סה כד) והיה טרם יקרא ואני אענה, אכן איתא בזה הקודש (תולדות דף קלו) עשרין שנין אשתתי יצחק עם אתתי ולא אולידת עד דצלי צלותיה, בגין דיתרבי ויחסף רבות קודשא לכל מאן דאצטרף בצלותהון צדיקיא. והענין כי ישועת צדיקים הוא כמו מעין הנובע ישועה מיד ולדורות, ולכן הקב"ה מתאוה לתפלתן, כדי שעל ידי תפלתן יתפתח הצינור והמעייני לכל מי שצריך לאותו דבר.

# דברות קודש

## מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ליל א' דחג השבועות שנת תשס"ז לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

**ובייטב לב** (פ' בשלה) כתב בזה לפרש הגמרא (תולין סו)

רב אסי רמי, כתיב (בראשית א' יב) ותוצא הארץ דשא, בתלת שבבטא, וכתיב (שם ב' ה) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ, במעלי שבבטא, מלמד שיצאו דשאים ועמדו על פתח קרקע, עד שבא אדם הראשון ובקש עליהם רחמים וירדו גשמים וצמחו, ללמד שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים, רב נחמן בר פפא הו' ליה ההיא גינתא זרע ביה ולא צמח, בעא רחמי אתא מיטרא וצמח, אמר היינו דרב אסי שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים. ותמוה שרב נחמן יאמר על עצמו שהוא צדיק. אך לפי האמור י"ל שרב נחמן אמר כן מכח ענוה, שלא נושע בזכותו ובתפלתו, כי אם על ידי תפלתו של אדם הראשון שכבר התפלל על הגשמים, והיינו דרב אסי שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים, כדי שבתפלתם יושעו דורות הבאים, עכ"ד.

**ועל** פי זה אמרתי לפרש מה שנאמר בפרשת לך, ויגנע ה' את פרעה ננעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם, ופירש"י על דבר שרי, על פי דיבורה, אומרת למלאך הך והוא מכה. והדבר פלא וכי לא ידע המלאך אם יכה או לא עד שהזקק לדיבורה. אמנם י"ל בכונת אומרו על פי דיבורה, דהיינו על פי תפלתה, שעל ידי ששרה דינינו היתה מתפללת ואומרת להשגת חקיך, מלבד שהכה אז את פרעה, פעלה דיבורה גם לדורות הבאים כאשר לא יהיו ראוים לישועה שיושעו בזכות תפלתה.

**ובזה** אמרתי לפרש מה שנאמר בהיות ישראל במצרים (תקאל טו ז) רבבה כצמח השדה נתחך, כי בני ישראל לא היו ראוים לישועה מצד עצמם וכמו שאמר ואת ערומ ועירה, מכל מקום ריחם הקב"ה עליהם ושמע תפלתם לחלצם ממצרים ומצרת פרעה הרשע בזכות תפלת שרה, ועל זה אמר רבבה כצמח השדה נתחך, היינו שהיו דוגמת צמח השדה שהוא צומח על ידי תפלת אדם הראשון והצדיקים הקדומים, כמו כן נושעו ישראל רק על ידי התפלות הקדושות של שרה אמינו שתפלתה הועילה מיד ולדורות.

**ומעתה** י"ל כי באמת ישראל שבאותו הדור שהם עשו הכנה הראוי לקבלת התורה, ושיהיו עצמם מכל לכלוך במ"ט ימי הספירה, הם לא הוצרכו לאזהרה מיוחדת שיתפללו כדי שיוכו להשגת התורה, כי גופם היה מנוקה מכל שמץ והיה כולו רוחני, שהיו זכו בעניניהם הגשמי לראות נסי מצרים והתגלות האלהית ביים סוף, ונקראים (וזה בשלה סו:) דור דעה, שזכו לדעת האמיתי ושכל הרוחני, ולכן מה שהתפללו הם לא היה התפלה בעבורם, אלא היה תפלה בעד דורות העתידים עד דורינו אלה שאין אנו ראוים להתפלל, כי תבונה חסרנו ואין נוחיל, אמנם בזכות אבותינו שהתפללו על השגת התורה בעמדם על כל, סני, גם תפלתנו מתקבלת ברחמים וברצון לפני ארון כל, על מצטרפת עם תפלותיהם הזכות.

**ולזה** כאשר הזהיר הקב"ה שצריכים ישראל לעשות תמיד כסדר הזה, כמו שהתפללו ישראל קודם קבלת התורה וחננו מאתך דעה בינה והשכל, ואז כשיתפללו יזכו להשגת התורה, הוסיף ואמר כי תפלה זו שהתפללו ישראל בשעת מתן תורה, יש בה פעולה נצחי לדורות הבאים, שהיו אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים, שזכיתם לראות אותות ומופתים שעשה ה' בארמת בני חם בזכות תפלת שרה, וכמו כן בזכות תפלתם יועיל תפלת בני ישראל לדורותם, אשר ישעו כסדר הזה להתפלל על השגת התורה, ותקבל צלותהון ובעותהון ברחמים וברצון.

**ולפי** זה י"ל כי רב יוסף לרוב ענוותנותו הבין כי כל השגותיו בתורה באו לו רק בשביל שהיה מאריך בברכת אהבה רבה בחג השבועות זמן מתן תורתנו, ובתפלתו שפך שיח לבבו בכי ותחנונים והאר עיניו בתורתך ודבק בלבנו במצותיך וגו', ועל כן זכה שנתקבל תפלתו ברחמים ונתעלה במעלות התורה, אך ברוב ענוותנותו אמר רב יוסף כי מה שנתקבלה תפלתו הוא רק בזכות תפלת אבותינו יוצאי מצרים שעמדו ורגליהם על הר סיני והתפללו על השגת התורה, שהם פתחו הצינור לדורות ובזכותם תפלותינו מתקבלת לרצון, ועל ידי תפלת האדם בחג השבועות יכול לזכות לכתרה של תורה. וזה שאמר רב יוסף אי לאו האי יומא דק"א גרים"ם כמה יוסף איכא בשוקא, פ"י דדוקא קדושת היום הזה שהתפללו בה אבותינו על השגת התורה, ודבר זה נחקק בזמנו ומתעורר מידי שנה בשנה, זהו הגורם שגם בדורות האחרונים אף אם אין אנו ראוים מצד עצמינו, מכל מקום מתקבלת תפלותינו בחג השבועות לזכות להשגת התורה.

**ובעמדינו** בחג השבועות אשר בה יורדת השפעה מרובה מן השמים, ואורכות השמים נפתחו להשפיע אורה והשפעתה של מעמד הנבחר, השפעה של תורה השפעה של אהבת ה' השפעה של ריאת ה', עלינו לדעת שאין יכולים לזכות להשפעה זו רק על ידי התפלה, וכמו שאנו רואים שגם אבותינו במעמד הנבחר הוצרכו להתפלל על זה.

**אמנם** מצד עצמינו אין אנו ראוים שתתקבל תפלותינו, כי מה אנו ומה חיינו ומה מעשינו בכל השנה, הן עברו מ"ט ימי הספירה שהן לטהרנו ולנקותנו מכל סיג ופגם, להכין את נפשותינו למתן תורה, ואנחנו בטלנו את הזמן הזה ולא תקננו את מעשינו, וכמה נבוא לרצות אל המלך ואיך נבוא לבקש על נפשינו שנוכה לשמוע ללמוד וללמד ויאר עינינו בתורתך וידבק לבנינו במצותיך, לזה אנו אומרים בברכת אהבה רבה, אבינו מלכינו בעבור אבותינו שבטחנו וך ותלמדות חקי חיים לעשות וצונן בלבב שלם, שנתקבלה תפלתם ברחמים וברצון וזכו לכתרה של תורה, על כן אף שאין אנו ראוים שתתקבל תפלותינו מצד עצמינו, עם כל זה בעבור אבותינו שבטחנו כן נתקבלה תפלתם, כן תחננו ותלמינו במחנה חנם בזכות תפלת אבותינו, ועל תפלותיהם יסמוך לבנינו בה' לשפוך שיח והאר עינינו בתורתך ודבק לבנינו במצותיך ויחד לזכור, לאהבה וליראה את שמך, כי האבות כבר התפללו על זה, וממילא תפלה זו כבר מוכנת לפנינו "ידי תפלה אזי שון אויסגעבעט, אויסגעוויינט און אויסגעבעטן פין די אבות הקדושים, וואס האבן זיך אויסגעוויינט ביי אהבה רבה יעדן טאג ובפרט אין דעם יו"ט שבעות", ובכחם גם אנחנו זוכים להתפלל מעומק הלב אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל וכו', והשי"ת מקבל תפלותינו להשפיע לנו השפעת התורה והשפעת של מתן תורה המתעורר ביום הזה, וכדאייתא בגמרא (ראש השנה טו) בעצרת נידונים על פירות האילן, ובנועם מגדים (פ' ראה) כתב יש פנימית בדבר, כי ידוע כי הצדיק נקרא אילן ועץ כמו (ברבים כ טו) כי האדם עץ השדה, ופירות הם תולדות, חידושיך דאורייתא שהוא מחדש, לזה ביום מתן תורה נידונים בו על חידושי תורה, עכ"ד. וי"ל באופן אחר בזה, על פי הידוע כי איל"ן עולה בגימטריא שמות הקדושים הוי"ה אדני", והנה שם הקדוש הוי"ה הוא משרש אהבה (תיקו"ז טז) והשם הקדוש אדני"ה הוא משרש יראה (וזה) ואתחן דף רסו). וזה שאמר בעצרת נידונים על פירות האיל"ן, היינו אם נזכה להיות פירות האיל"ן שיהיה לנו אהבת ה' ויראת ה', להיות דבוק באילנא דחיי קוב"ה ית"ש ולייחד לבנינו לאהבה וליראה את שמך.

**והשי"ת** יצורנו בזכות אבהו"ק ויאר עלינו השפעת מתן תורה החקוק בזמנו והוא נצחי לדורות עולם ותודו וניער מדי שנה בשנה, ונזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, לשמור הל"ת ולקיים העשין, ללמוד בעצמו וללמד לאחריים, ויפתח לבניו בתורתו וישם בלבניו אהבתו ויראתו, ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל, ולבא להשגת ה' והשגת התורה, עדי נזכה לביאת גואל צדק בב"א.

# צפצפילי פלנכפ

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים"  
שע"י מבצר הכוללים קרית יואל  
והיו למראה עיניו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א  
הערות והארות מתקבלים בכתב ע"י הפקס : 845 781 7213

## דיני פלענט'ים או פרחים ושושנים

- (א) מי שיש לו בבית פלענט שגדילים שם אילנות, ועשה לנו וקישוט הבית, אם אין האילן גבוה ג' טפחים מותר לטלטלו למקום למקום ואינו מוקצה<sup>א</sup> [אבל לא יוציאנו למרפסת (פארטיש)<sup>ב</sup>], אבל אם האילן גבוה ג' טפחים נכון ליהרר שלא לטלטלו למקום למקום.  
(ב) אסור להשקותו במים ולכמה פוסקים הוא אסור דאורייתא<sup>ג</sup> וכן אסור לפתוח הוילון [או האוניג'א] נגד עציץ זה כשהחמה זורח עליו ומועיל לגדולו<sup>ד</sup>, ואף כשאינו מכויין בפתיחת הוילון לתועלת הפלענט<sup>ה</sup>, רק שיכנס אור השמש להבית, יש למונע ולא לפותחו.  
(ג) ומו"מ אם בשעת שפוחת הוילון לא יזרח השמש תיכף על הפלענט [כגון שעכשיו השמש מוכסה בענן, או שהשמש מאיר עכשיו בצד האחר] מותר לפתוח הוילון אע"פ שלאחר שעה מועטת יזרח השמש על הפלענט, כיון שאינו מכויין לתועלת הפלענט.  
(ד) פרחים ושושנים (שדרכם להניחם במים), ושכה להניחם במים מעו"ש ויו"ט, מו"מ אם השושנים הם מאותו המין שדרכן לפתוח יותר כשמונחין במים, אסור להניחם בכלי מלא מים, ואף אם הניחן במים מערב שבת ויו"ט, ונפלו משם, אסור להחזירן, והיו כורע, שהמים מועילים לפתיחתם<sup>ו</sup> ומהאי טעמא אסור ג"כ להוסיף מים ביו"ט.  
(ה) ואם השושנים כבר נפתחו לגמרי [או שאינם נפתחים כלל] אם הי' מונח במים מערב שבת ויו"ט, מותר להוציאם ולהחזירם להמים בשבת ויו"ט, וכן מותר להוסיף מים ביו"ט או להניח שם אבק KEEP FRESH [ולא בשבת], אבל אם שכה להניחם במים מעו"ש ויו"ט, אסור למלאות כל עם מים בשבת ויו"ט כדי להניחם שם<sup>ז</sup>.  
(ו) הקונה פרחים שיש בהם ריח טוב תלוי על איהו מונה קנאו, אם קנאו על המונה יהיה לנו וגם שהבית יתבשם בריח הטוב [כמו שמצוי באותן הקונים הפרח שנקרא LILLIES] פרחים "בורא מיני בשמים" בכל פעם שנמנע מהריח, ואע"פ שאינו אוהו ופרחים<sup>ח</sup>, ומעיקר הדין מברך אפילו כשאינו מכויין להריח, אך כיון שיש חולקים בזה, נכון מכויין להינות מהריח שאו יכול לברך לכו"ע<sup>ט</sup>, והוא להינות מהריח בלא ברכה<sup>י</sup>, וכשיברך פעם אחד יוצא מהבית, אם דעתו לחזור מיד אינו חוזר ומברך<sup>יא</sup>, ואם לא הי' דעתו לחזור אלא אחר ג' שעות<sup>יב</sup>, אע"פ שנגמלק החור תיכף, מברך שנית בורא מיני בשמים<sup>יג</sup>.  
(ז) ואם לא קנאו על המונה שיתבשם הבית מהריח, אלא שקנאו לנו, אינו מברך בורא מיני בשמים אף אם מתכוין להינות מהריח<sup>יד</sup>, ואם אוהו הפרחים בידו ורוצה להינות מריחם, או מברך בורא מיני בשמים<sup>טו</sup>.

## הדינים הנוגעים כשהלכין לישן בשבועות אחר עלות השחר

- (ח) כשהגיע זמן עלות השחר, ועדיין רוצה להמשיך ללמוד או לומר התיקון, מותר לו להמשיך ללמוד ואין צריך להפסיק ממשנתו וליתול דיו, אבל כשמפסיק ממשנתו יטול דיו אע"פ שכבר נטלן באמצע הלילה אחר עשיית צרכיו או אחר שהלך למקוה, משום שיש אומרים דרוח שורה על הידים בשעת עלות השחר.<sup>טז</sup>  
(ט) ומי שאינו קשה לו, יהדר להמתין עד הזמן משיכור<sup>יז</sup> וקורא קריאת שמע של שחרית, ואין צריך לברך ברכת התורה קודם קריאתו<sup>יח</sup>, וכן מותר להמשיך ולומר התיקון או ללמוד כשהגיע עלות השחר ווא"צ לברך ברה"ת<sup>יט</sup>, וטוב לכיין בברכת התורה של ערב שבועות לפטור מה שילמוד עד שילך לישן בבוקר של יו"ט שבועות<sup>כ</sup>.  
(י) כשהולך לישן אחר עלות השחר אינו מברך ברכת המפיל דברכה זו ותקנה רק על שינת הלילה<sup>כא</sup>, וגם א"צ לומר יושב בסתר וכו'<sup>כב</sup>.  
(יא) אחר שקם ממשנתו בשחרית מברך כל ברכת השחר ומכללה על נטילת ידיים<sup>כג</sup> ואלקי נשמה והמעביר שינה<sup>כד</sup>, וברכת התורה<sup>כה</sup>.

<sup>א</sup> כן מדייק מלשון השו"ע (סי' ש"ו ס"ח) וכו"כ בתהלה לרד"ו (סי' ש"ו ס"ק) מדברי הר"ן, והמנחת פתים (סי' ש"ו ע"ג) דבאופן דאין לו שום יניקה מרקע עלים - וכמו בכל הבתים בזמננו שמורצפין באבנים ומחכות וכיו"ב - אין לו דין מוקצה (ונכון הנבואר בסי' ש"ח ס"ל"ח), ואע"פ שהפ"מ (סי' ש"ו ס"א) מקפיד קצת בזה, מ"מ כתב שם דביש לו בהנחה האוכל מה שנודע בעציץ זה בוודאי מותר לטלטלו ע"ש, וא"כ הי' בעציץ שנעשה לנו וקישוט הבית דמותר לטלטלו, וכן הביא הגר"י הארפענס שליט"א (בספר נשמת שבת סי' ש"ו ס"ח) בשם שו"ת דברי שמואל (סי' י"ג - י"ד) שם בשאלת הגר"י לסיק (ומעשה רוקח על הרמב"ם (פי' ה"ק), <sup>ב</sup> מפני שצנזר המרפסת עשה משל עץ, ואז יש בו חשש של זרע [אם הכלי שמתנו ב העפר נעשה מעץ או חרס] וכמבואר בשולחן ערוך (סי' ש"ו ס"ק ח) דיוקן מן הקרקע אפילו כשהוא גבוה הרבה מהקרקע, ולא מצוי כמ"פ שקרקע הפארש של מלא נקבים].  
<sup>ג</sup> מנחת פתים (סי' ש"ו ע"ג ס"ק ח) ועיי' בשו"ת שנינו מנחת דנחטק בזה, וצד האיסור הוא הדיו כמשמש באילן, וגדול בוה אף עציץ שאינו נקוב אטו עציץ נקוב, ונשאר בצ"ע ע"ש. ומי שמקפיד על הפלענט אף בחול שלא לטלטלו למקום למקום כדי שלא תפסד ותתקלקל, היו מוקצה מחמת חסרון כיס ואסור לטלטלו בשבת ויו"ט אף אם האילן אינו גבוה ג' טפחים, וכמ"ש במשנה ברורה (סי' ש"ח ס"ק ח).  
<sup>ד</sup> ע"י נשמת אדם (בבלי א"ר ס"א) שסובר שהזרע בעציץ שאינו נקוב חייב חטאת, ע"ש, ויש בוה פלוגתא באחרונים ואשכנזי, ולכו"ר אסור מדרבנן בעי"פ.  
<sup>ה</sup> התורה סילוק הרוק לא חשיב מעשה גוף הפועלה כדאיחא בירושלמי (פי' דשבת) וכי על מן שיש לו עציץ חזרוע מלוחן אסור לפתוח או לנעול הרוק או לפרוס סומ אים שם בוה תועלת להצמיחם לחגן מן הקור, או להסיר חוסם, כדי שיתקנה עליהם השמש או שירדו עליהם גשמים וכו' בצינור, והוא אשלה דאורייתא וכן בשם הגה"מ (סי' כ"ן יוצא מדברי המחזה אברהם (י"ג) הדיו פסקו רישא ומותר רק ע"י גדי (עיי' דף ס"ד ע"ד דה"ת) וכן פסק בנשמת שבת (על סי' ש"ו ס"ח ר"ב), והגם שאפשר לצדד בדריים לקולא (הדיו פסקו רישא בדריים שהה"ח מקולא, ובצינור שבת ה"ש"א המבואר בגמ"א סי' ש"ו ס"ק"א שנקל לעול בזה גזר נאלי, ובצינור עור זכרים, ויש מאחריו ונמני שנקל למעשה בזה וכן מ"מ מאחר שלכמה פוסקים היו איסור תורה וכמו שנבאר לעיל, בודאי שיש למנוע מלקח בזה.  
<sup>ו</sup> וכמבואר בשו"ע (סי' ש"ו ס"ק א) דגרמא מותר אף באיסור דאורייתא כשאינו מכויין לזה.  
<sup>ז</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>ח</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>ט</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>י</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יא</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יב</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יג</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יד</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>טז</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יז</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יח</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יט</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כ</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כא</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כב</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כג</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כד</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כה</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).

<sup>א</sup> כן מדייק מלשון השו"ע (סי' ש"ו ס"ח) וכו"כ בתהלה לרד"ו (סי' ש"ו ס"ק) מדברי הר"ן, והמנחת פתים (סי' ש"ו ע"ג) דבאופן דאין לו שום יניקה מרקע עלים - וכמו בכל הבתים בזמננו שמורצפין באבנים ומחכות וכיו"ב - אין לו דין מוקצה (ונכון הנבואר בסי' ש"ח ס"ל"ח), ואע"פ שהפ"מ (סי' ש"ו ס"א) מקפיד קצת בזה, מ"מ כתב שם דביש לו בהנחה האוכל מה שנודע בעציץ זה בוודאי מותר לטלטלו ע"ש, וא"כ הי' בעציץ שנעשה לנו וקישוט הבית דמותר לטלטלו, וכן הביא הגר"י הארפענס שליט"א (בספר נשמת שבת סי' ש"ו ס"ח) בשם שו"ת דברי שמואל (סי' י"ג - י"ד) שם בשאלת הגר"י לסיק (ומעשה רוקח על הרמב"ם (פי' ה"ק), <sup>ב</sup> מפני שצנזר המרפסת עשה משל עץ, ואז יש בו חשש של זרע [אם הכלי שמתנו ב העפר נעשה מעץ או חרס] וכמבואר בשולחן ערוך (סי' ש"ו ס"ק ח) דיוקן מן הקרקע אפילו כשהוא גבוה הרבה מהקרקע, ולא מצוי כמ"פ שקרקע הפארש של מלא נקבים].  
<sup>ג</sup> מנחת פתים (סי' ש"ו ע"ג ס"ק ח) ועיי' בשו"ת שנינו מנחת דנחטק בזה, וצד האיסור הוא הדיו כמשמש באילן, וגדול בוה אף עציץ שאינו נקוב אטו עציץ נקוב, ונשאר בצ"ע ע"ש. ומי שמקפיד על הפלענט אף בחול שלא לטלטלו למקום למקום כדי שלא תפסד ותתקלקל, היו מוקצה מחמת חסרון כיס ואסור לטלטלו בשבת ויו"ט אף אם האילן אינו גבוה ג' טפחים, וכמ"ש במשנה ברורה (סי' ש"ח ס"ק ח).  
<sup>ד</sup> ע"י נשמת אדם (בבלי א"ר ס"א) שסובר שהזרע בעציץ שאינו נקוב חייב חטאת, ע"ש, ויש בוה פלוגתא באחרונים ואשכנזי, ולכו"ר אסור מדרבנן בעי"פ.  
<sup>ה</sup> התורה סילוק הרוק לא חשיב מעשה גוף הפועלה כדאיחא בירושלמי (פי' דשבת) וכי על מן שיש לו עציץ חזרוע מלוחן אסור לפתוח או לנעול הרוק או לפרוס סומ אים שם בוה תועלת להצמיחם לחגן מן הקור, או להסיר חוסם, כדי שיתקנה עליהם השמש או שירדו עליהם גשמים וכו' בצינור, והוא אשלה דאורייתא וכן בשם הגה"מ (סי' כ"ן יוצא מדברי המחזה אברהם (י"ג) הדיו פסקו רישא ומותר רק ע"י גדי (עיי' דף ס"ד ע"ד דה"ת) וכן פסק בנשמת שבת (על סי' ש"ו ס"ח ר"ב), והגם שאפשר לצדד בדריים לקולא (הדיו פסקו רישא בדריים שהה"ח מקולא, ובצינור שבת ה"ש"א המבואר בגמ"א סי' ש"ו ס"ק"א שנקל לעול בזה גזר נאלי, ובצינור עור זכרים, ויש מאחריו ונמני שנקל למעשה בזה וכן מ"מ מאחר שלכמה פוסקים היו איסור תורה וכמו שנבאר לעיל, בודאי שיש למנוע מלקח בזה.  
<sup>ו</sup> וכמבואר בשו"ע (סי' ש"ו ס"ק א) דגרמא מותר אף באיסור דאורייתא כשאינו מכויין לזה.  
<sup>ז</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>ח</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>ט</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>י</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יא</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יב</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יג</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יד</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>טז</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יז</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יח</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>יט</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כ</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כא</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כב</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כג</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כד</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).  
<sup>כה</sup> רמ"א (סי' ש"ו ס"ק א).